

ГУЦУЛЬСЬКА РІЗЬБЛЕНА КАСЕТКА

Родинна пам'ятка стає музейним скарбом

Недавно Ляриса Музичка подарувала нашому музею різьблену касетку, якій 119 років. Касетка - робота відомого гуцульського різьб'яра Миколи (Николи) Шкрібляка (1858-1920). Микола був сином Юри Шкрібляка (1822-1884) - родоначальника родини славних різьб'ярів з Яворова Косівського повіту. Хоча Микола, його брати Василь (1856-1928) і Федір (1859-1942) вивчили різьб'ярство і токарство від свого батька Юри, користувались тією самою мистецькою технікою, проте кожний із них виробив свій власний стиль в орнаментіці, комбінуючи традиційні декоративні мотиви в різні оригінальні декоративні композиції. Микола приділяв багато уваги світлотіньовим і кольоровим ефектам. Для цього він застосовував інкрустацію кольоровим деревом, бісером, металевими дротиками тощо. Батько і сини брали участь у багатьох виставках українських художників та домашнього промислу. Їхні роботи були нагороджені золотими медалями та похвальними дипломами. Батько Юра та сини Василь і Микола підписували свої твори, вирізьблюючи свої ініціали. Микола підписував ініціалами "Н.Ш." Усі їхні роботи відзеркалюють високу художню якість, досконалу технічну і мистецьку майстерність.

Різьблена касетка Миколи Шкрібляка, яку наш музей одержав у дарунок, зі споду підписана чітко вирізьбленими ініціалами "Н.Ш.". В оздобленні касетки Микола застосував такі мотиви як "баранячі роги", "рівнораменні хрести", "солярні мотиви", "віконця", "дужки" та інші. Касетка інкрустована

кольоровим деревом для світлотіньового ефекту, білим та темним бісером, крученим дротиком та металевими цвяшками. Саме ці особливості характеризують вироби Миколи. Його орнаментальні композиції - різноманітні та складні. Кришка касетки прикрашена квадратами, поставленими діагонально та уложеними в шаховому порядку. У кожному квадраті - рівнораменний хрест. Передня, задня та бічні спинки

прикрашені своєрідно укладеними різноманітними геометричними мотивами. Касетка має оригінальний замочок і ключик. Різьба, інкрустація та орнаментика касетки є високої якості: усе делікатне, чітке та детальне. Вона відзеркалює надзвичайну майстерність талановитого майстра.

Мистецька вартість касетки, її вік та факт, що її створив відомий різьб'яр, робить експонат цінним та цікавим доповненням до нашої

колекції народного мистецтва. Проте історія власників цієї касетки робить її ще більше значною та важливою.

Першим власником касетки була Христина Михайлович (1876-1966), директорка школи в селі Буянів, Жидачівської округи. Ми не знаємо, чи вона купила цю касетку, чи це був дарунок, але зберігала її до 1950-их років. Христина мала двох синів і дочку Марію (1901-1985). Марія одружилася з отцем Григорієм Музичкою (1889-1978) 1917 року, на той час маючи 16 років. У них було три сини - Роман (1918-1983), Ярослав (1921-2012) і Євген (1922-р.н.). Отець Григорій був духовником у кількох місцевостях Яворівщини, таких як Журавно, Чертіж, Жидачів тощо. Пізніше він став отцем крилошанином і деканом Журавенської округи. За свою віддану працю священника та патріотичного громадського діяча був кількакратно арештований польською владою в 1920-тих роках та 1939 р. Коли німецькі війська окупували Польщу і Україну, він був

Стрию і у такий спосіб врятувалися від заслання. Згодом Роман і Ярослав подалися до Західної Європи і там закінчили студії. Роман став священником і служив в Канаді. Ярослав став лікарем, одружився і жив в Америці. Наймолодший син Євген вступив до української повстанської армії і там його слід пропав. Коли Марію звільнили із заслання, вона вернулася до хати своєї мами Христини, але пробула там тільки одну ніч. У ці роки советська влада робила облави і часто ловили та арештовували невинних людей. Тих, котрі вже були раз покарані, засуджували наново. Марія переїхала до Львова, де нею почав опікуватися колишній студент о. Григорія. Коли Марія знайшла роботу та влаштувалася, взяла до себе свою маму Христину. Мама привезла зі собою різьблену касетку. Згодом Марія зв'язалася кореспонденційно з чоловіком та дітьми. Довідавшись про вінчання сина Ярослава, у 1959 р. хотіла від себе і своєї мами зробити дітям подарунок і вислала їм цю різьблену касетку. Коли у 1966 р. померла мама Марії, то у 1967 році чоловік і діти спроводили Марію до Америки. Нарешті родина з'єдналася.

Др. Ярослав Музичка помер 2012 року. Його дружина Ляриса упорядковує родинні пам'ятки та дарує їх різним культурним установам для збереження. Наші музей і бібліотека одержали багато цінних експонатів та архівних матеріалів, особливо про отців Григорія і Романа. Останню річ, яку ми одержали - це різьблена касетка роботи Миколи Шкрібляка.

Невеликий предмет народного мистецтва високої мистецької вартості, сімейна цінність, свідок і зберігач історичної пам'яті не тільки однієї сім'ї, але українського народу, який пережив бурхливі та жорстокі роки, але ніколи не тратив своєї гідності, не відрікався, а весь час зберігав свою ідентичність та свою спадщину.

Любов

Волинець

звільнений з польської тюрми, але через підхід советських військ йому порадили втікати в західну Європу, щоб уникнути арешту, заслання, а то й смерті. З 1944 по 1961 рік він служив священником в Німеччині та Бельгії. У пенсійному віці переїхав до сина в Америку. Дружина отця Музички Марія залишилася і жила в Чертіжі. Коли советські війська окупували цю місцевість, Марію зразу заарештували та вислали до Казахстану, де вона пробула шість з половиною років на важких роботах. Сини Марії в цей час були в школі у

